



1  
VOKIETIJOS L. B. VALDYBOS



# INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon. (06256) 322

Nr. 2 (131) 1971 vasario 28

Šis leidinys leidžiamas  
rankraščio teisėmis. Paši-  
naudojant jo žiniomis, malo-  
niai prašoma nurodyti šaltinį.

## V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J A I 2 0 M E T Ų

Lietuviai mėgsta minėti sukaktis. Kartais ir tokias, kurių prisiminti didelio reikalo nėra. Vasario 16 gimnazijos sukaktis, kuri minėta šių metų nepriklausomybės šventės dieną, nebuvo tokia, kuriuos prisiminti nereikėjo. Gimnazija yra Vokietijos lietuvių bendruomeninio gyvenimo centre. Ji ruošia bendruomenei jaunimą, be kurio nėra jai ateities.

Vasario 16 vardu gimnazija pakrikštyta 1951, nepriklausomybės šventės minėjimo metu, Diepholze (Žem.Saksonijoje). Tuo būdu ji buvo oficialiai atidaryta, nors savo darbą jau buvo pradėjusi 1950 rudenį. Įsikūrė ši gimnazija kaip likutis anų 25 gimnazijų, kurios veikė po karo lietuvių DP stovyklose. Iš pradžių ji teturėjo apie 70 mokinių, daugiausia iš Šiaurės Vokietijos. Nuo ką tik užsidariusių kitų lietuvių gimnazijų ji skyrėsi tuo, kad turėjo bendrąbutį. Pirmaisiais metais darbas gimnazijoje buvo ypač sunkus, nes dėl emigracijos nuolat keitėsi mokiniai, mokytojai ir vadovybė.

Gimnazija laikėsi iš atsitiktinių aukų, todėl reikėjo ieškoti nuolatinės paramos. Kilo idėja kreiptis į neseniai išemigravusius lietuvius, kad jie padėtų. Užjūriuose, daugiausia JAV-bėse, pradėjo 1951 steigti šalpos būreliai, kurių nariai kas mėnesį gimnazijai sudėdavo po 1 dolerį. Pamažu būrelių skaičius augo, prisidėjo ir senoji emigracija. Iš jų gimnazija susilaukė beveik pastovios nuolatinės paramos. Šiandien agzistuoja apie 100 būrelių, kurie per metus gimnazijai auaukoja apie 100.000 DM.

Diepholzas nebuvo ideali gimnazijai vieta. Klimatas nesveikas, patalpos - buv. kareivinės prie aerodromo; jos galėjo būti kiekvienu metu atimtos tam, kam buvo skirtos - kareiviams. Todėl ano metų Vokietijos lietuvių bendruomenės vadovybė, kuri buvo juridinis gimnazijos savininkas, pradėjo ieškoti gimnazijai naujų patalpų. Jas surado tėvas A. Bernatonis. Tai buv. medžioklinė pilis (Schloss Rennhof) Hüttenfelde (žemės plotas su parku beveik 5 ha). Lietuvių bendruomenės valdyba, vadovaujama inž. Pr. Zundės, pilį 1953 balandžio mėn. nupirko už 150.000 DM. Pritaikant pilį bendrabučiu, jos remontas atsiėjo dar tiek pat. Pinigai buvo surinkti iš viso laisvojo pasaulio lietuvių, daugiausia aukojant šveicarams (aukų vajaus organizatorius archit. J. Stankus) ir Amerikos lietuviams. Klasėms buvo įsigyti du mediniai barakai, kurių vienas buvo nusipirktas, antrasis - dovanotas Amerikos kariuomenės. Gimnazija iš Diepholzo persikėlė Hüttenfeldan 1954 sausio pradžioje.



Hüttenfelde gimnazija iš pradžių turėjo per 150 mokinių. Ilgainiui mokinių skaičius dėl dar vis vykstančios emigracijos ir kitų priežasčių (pvz., dėl didelio atstumo Šiaurės Vokietijos mokiniams) sumažėjo. Prieš dešimtį metų, 1960/61 mokslo metais, gimnazijoje buvo 114 mokinių, pastaraisiais trejais metais skaičius svyruoja tarp 100 ir 80 mokinių.

Mediniai klasių barakai per kelerius metus visai susidėvėjo ir todėl buvo pradėta galvoti apie klasių pastato statybą. Vokiečiams pažadėjus tam reikalui skirti 500.000 DM, buvo pradėta rinkliava tarp užjūrio lietuvių. Surinkta netoli 300.000 DM. Statyba pradėta 1963 sausio mėn. 1965 balandžio mėn. klasių pastatas buvo baigtas ir atiduotas naudojimui. Kad gimnazija susilaukė moderniškų naujų rūmų, bene didžiausias nuopelnas reikia priskirti tuometiniam direktoriui kun.Br.Liubinui.

Federalinė Vokietijos vyriausybė Bonnoje ir Baden-Württembergo vyriausybė Stuttgarte ne tik davė klasių rūmams statyti pusę milijono markių, bet ir padeda gimnazijai finansiškai išsilaikyti nuolatine pinigine parama. Šiuo metu ji siekia per 300.000 DM per metus. Tai sudaro 2/3 visų gimnazijai reikalingų lėšų. Likusį trečdalį sudeda Amerikos ir kitų užjūrio kraštų lietuviai. Be abejo, ir Amerikos lietuvių šalpos organizacijos, visų pirma BALFas, yra didysis gimnazijos rėmėjas. Gimnazijos pradžioje beveik vienas BALFas mokinius aprūpindavo maistu, tam tikslui ir dabar jis skiria kas mėnesį po 300 dolerių vadinamųjų "duonpinigių". Iš pavienių lietuvių, kurie daugiausia pasidarbuoja rinkdami gimnazijai aukas, yra kun.B. S u g i n t a s , paskutiniaisiais metais kas mėnesį atsiunčiąs po 700 dolerių.

Ką davė ir duoda gimnazija lietuviškajai bendruomenei Vokietijoje ir užjūryje? Per 20 metų gimnaziją lankė 600 mokinių, kuriems ji padėjo išlikti lietuviams. Ne vienas jų šiandien yra žinomas savos bendruomenės Vokietijoje ar užjūryje darbininkas. Gimnazija išleido 80 abiturientų, kurių didelė dalis baigė aukštuosius mokslus; jų trys yra universitetų profesoriai JAV-bėse; 8 įsigijo daktaro laipsnį. Apie 250 mokinių išėjo iš gimnazijos su nepilnos brandos (Mittlere Reife), t.y. 6 klasių, pažymėjimu ar pasiekė daugiau nei 6 klases. Gimnazija yra pagarsėjusi savo tautinių šokių grupe, kuri tiek lietuvių, tiek vokiečių tarpe susilaukia entuziastingo priėmimo. Tai bene didžiausi Vasario 16 gimnazijos nuopelnai jos dvidešimties metų kely.

Kokia gimnazijos ateitis? Ji priklauso labiausiai nuo dviejų dalykų. Visų pirma gimnazijai reikia daugiau ir gabių mokinių. Tai vėl priklauso nuo lietuvių tėvų Vokietijoje geros valios ir lietuviško sąmoningumo. Be abejo, ir nuo tų, kurie tėvams gali padaryti įtakos, kad jie apsispręstų už savo vaikų lietuvišką ugdymą gimnazijoje. Tai plačiausia prasme bendruomenės veikėjai, kurie turi artimų ryšių su šeimomis. Antra, yra būtina gimnazijai pastatyti naują bendrabutį, kad mokiniai turėtų jaukias naujas patalpas. Tada gal paaugs ir mokinių skaičius. Pirmieji žingsniai bendrabučiu statyti jau padaryti. Belieka ryžtingai žengti toliau.

## G I M N A Z I J O S   2 0 - C I O   M I N Ė J I M A S

Šiais metais vasario 16-oji Romuvoje buvo didelė šventė. Tą dieną čia minėtos ne tik 53-sios nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo, bet ir 20-sios Lietuvių gimnazijos, pasivadinusios Vasario 16 vardu, metinės.

Iš pat ryto pilies bokšte, matomame tolimoje apylinkėje, džiugiai suplevėsavo mūsų trispalvė. 10 val. salėje Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktorius prel.dr.J.Aviža, asistuojamas kun.dr.P.Celie-



šiaus ir kun.H.Šulco, aukojo iškilmingas šv.Mišias, kuriose dalyvavo gimnazijos mokytojai, mokiniai ir keliolika svečių, tarp kurių buvo ir Lampertheimo klebonas kun.Hammerich. Per pamaldas giedojo gimnazijos choras, vadovaujamas mokyto.K.Motgabio. Trumpą pamokslą pasakė kun.H.Šulcas. Prieš 20 metų jis buvo šios gimnazijos auklėtinis, o šiandien - auklėtojas. Dėkojo Dievui ir geriems žmonėms, kurie suteikė galimybę čia mokytis ir pasiekti tikslą. Ir dabartiniai moksleiviai turėtų jausti dėkingumą, kad gali eiti keliu, kurį kiekvienam yra skyręs Sutvėrėjas. Čia vieni šalia kitų 20 metų gyveno evangelikai ir katalikai. Per tą laiką jie gražiai susigyveno ir dabar sudaro vieningą šeimą.

Antrasis pamokslininkas buvo evangelikų kun.J.Urdzė. Jis pabrėžė, jog pradedant statyti namus, statytojas turi suskaičiuoti išteklius, kad paskui jų nepritrūktų ir nenuėitų niekais visas triūsas. Gimnazijos kūrėjai gerai apskaičiavo esamus išteklius. Pagrindinis dalykas Kristaus moksle yra meilė. Kiekvienas darbas turi ja remtis, kad susilauktų pasisekimo.

### I š k i l m i n g a s a k t a s

Iškilmingąją minėjimo dalį 15 val. pilies salėje pradėjo gimnazijos direktorius V.Natkevičius, M.A., lietuviškai pasveikindamas susirinkusius švęsti 20-jų mokyklos metinių. Jo žodžiais, sunku net ir patikėti, kad mūsų gimnazija tokia subrendusi. Nejučiomis prabėgo laikas, kuris buvo užpildytas įtampiu darbu, vargu, reikšmingais įvykiais ir lemtingais sprendimais.

Toliau direktorius kalbėjo vokiškai. Išreiškė pasitenkinimą, galėdamas matyti tiek daug aukštų svečių Romuvoje. Pirmiausia pasveikino ministerialrat'ą dr.Gerhard Wolfrum iš vidaus reikalų ministerijos Bonnoje, ministerialdirigent'ą A.Hasenöhrle iš Baden-Württembergo vidaus reikalų ministerijos, regierungsdirektor'ių S.Mock iš Šiaurės Badeno vyriausybės prezidiumo Karlsruheje, vyr.mokytoją dr. Zeisel, Šiaurės Badeno mokyklų priežiūros įstaigos vedėją ir Weinheimo gimnazijos atstovą, Hemsbacho miesto burmistrą H.Michel, čia atstovaujanti ir Mannheimo apskr. viršininko įstaigą, Lampertheimo m. atstovą ir miesto tarybos narį Höfer, rašytoją dr.dr.h.c.Buddensieg, vieną šios gimnazijos kūrėjų tėvą Alf.Bernatoni, buvusius direktorius kun.Br.Liubiną ir dr.J.Grinių, seniausius mokytojus H. Motgabienę, K.Motgabį ir S.Antanaitį, dirbančius gimnazijoje nuo 1951 m., Vokietijos lietuvių katal. sielovados direktorių prel.dr. J.Avižą, Vokietijos liet.evangelikų sielovados atstovą kun.J.Urdzė, Lampertheimo kleboną kun.Hammerich, kun.dekaną Trautmann iš Zotzenbacho, diakoniškos tarnybos Badene atstovą kun.Baudis iš Weinheimo, Vokietijos lietuvių bendruomenės pirmininką J.K.Valiūną, Vokietijos latvių bendruomenės atstovą dr.J.Platais, vengrų gimnazijos atstovus - du mokinius ir du mokytojus.

Toliau perskaitė dalį gautų sveikinimų raštu, tarp jų - prof.dr.Hahn, Baden-Württembergo švietimo ministerio, VLIKo pirmininko dr.J.K.Valiūno iš New Yorko (Jūsų darbas labai svarbus lietuviybės išlaikymui svetur; mes visi su padidžiuoju žiūrime į Jūsų instituciją ir linkime patvarumo ir sėkmės), Lietuvos diplomatinės tarnybos šefo St. Lozoraičio iš Romos (dėkoju Federal.Vokiečių ir Baden-Württembergo krašto vyriausybėms už paramą Lietuvių gimnazijai, o tuo pačiu ir lietuvių tautai), Vakarų Europos lietuvių vyskupo dr.A.Deksno (linkiu tęsti lietuviškojo jaunimo auklėjimą ir stiprinti jame tautiškumą ir moralę. Su sveikinimu atsiuntė 1.000 DM bendrabučio statybai).

Sveikinimus dar atsiuntė BALFo pirmininkas kun.V.Martinkus iš New Yorko, PLB Švietimo tarybos pirmininkas A.Rinkūnas iš Kanados, Bundestago vicepirmininkas dr.R.Jäger, Tremtinių sąjungos pirmininkas ir Bundestago narys dr.H.Czaja, Bundestago nariai D.Rollmann, dr.



Werner Marx, prof.dr.Schachtschabel, Latvių gimnazijos Mūnstery direktorius dr.Vitens, Užsieniečių pabėgėlių V.Vokietijoje pirmininkas Odrobny, evangelikų vyskupas prof.dr.Heidland iš Karlsruhes, Lietuvių kolegijos rektorius prel.L.Tulaba iš Romos, Pabaltiečių -vokiečių sąjungos reikalų vedėjas Grūnbaum, daugelis Vokietijos lietuvių bendruomenės apylinkių, gimnazijos rėmėjų būreliai iš JAV-bių ir Kanados, prof.dr.J.Eretas iš Baselio, prof.dr.Z.Ivinskis iš Bonnos, dr.K.Ceginskas iš Uppsalos ir daug kitų.

Kalbėtojas pakvietė atsistojimu paminėti mirusius du gimnazijos direktorius, daug mokytojų ir mokinių, o taip pat be žinios 1969 dingusį religijos mokytoją.

#### S v e č i ū k a l b o s

Ministerialrat Dr.Gerhard W O L F R U M , per kurio rankas eina Bonnos parama gimnazijai, perdavė Federalinės Vokiečių vyriausybės ir jos vidaus reikalų ministerio, o taip pat jo vadovaujamo skyriaus darbuotojų sveikinimus bei linkėjimus gimnazijai. Nurodė, jog savo tarnyboje jis dažnai klausiamas, kodėl, ketvirčiui šimtmečio po karo pabaigos praėjus, dar veikia lietuvių gimnazija. Jos mokinių skaičius ribotas, palyginti su vokiečių gimnazijomis, kur klasės perpildytos. Tačiau vokiečių vyriausybė esanti nuomonės, kad šitoji institucija turi seną ir ypatingą vertę. Ji įsitikinusi, jog kiekviena pasaulio tauta, nepaisant ar ji gyvena kartu ar yra išsklaidyta, turi teisę į savo kultūrą, savo kalbą. Tai esanti jos prigimta, Dievo duota teisė, kurios negali ginčyti jokia kita tauta bei valstybė.

"Mums, ministerijos darbuotojams, - tęsė dr.Wolfrum, - Jūsų mokykla yra įaugusi į širdį, kaip simbolis Europos, kuri gyvuoja ir klesti tautybių problemos apvaldymu. Mes pripažįstame tautų įvairumą. Tai yra vidinės ir dvasinės pakantės klausimas, vidinio įsitikinimo, kad viena tauta turi padėti kitai. Lietuvių ir vokiečių tautų istorijos šimtmečiais viena su kita susijusios. Lietuva buvo nelaisva, pasmerkta kančiai. Ir šiandien didžioji dalis lietuvių tautos, jos valstybė nesinaudoja tokia laisve, kokios mes norėtume. Tačiau tiems lietuviams, kurie pas mus Vokietijoje rado savo tėviškę ir prieglaudą, turėtų būti sudarytos ir pasiūlytos visos galimybės savo kalbai ir literatūrai, savo kultūrai ir savitumams, savo šamonei ir išsilaikymo ryžtui stiprinti ir toliau vystyti.

Gimnazija turi sunkumų. Pedagoginiam efektui pasiekti mokinių skaičius turėtų būti didesnis. Mes manome, kad jis padidės pastačius naują bendrabutį, pirmiausia mergaitėms, o paskui ir berniukams. Tai yra būtinybė. Amerikos lietuvių aukomis, bendradarbiaujant Federal. Vokietijos ir krašto vyriausybėms, buvo pastatyti rūmai klasėms su gyvenamuoju priestatu. Bet tai yra tik vienas žingsnis. Turime žengti toliau. Tam reikalinga, jog Lietuvių gimnazija su visais savo įrengimais būtų visų lietuvių, gyvenančių Europoje ir pagal galimybę net užjūry, laikoma dvasiniu centru, kur jų atžalynas, reikalingas savo tautinei grupei pasaulyje išlaikyti, gauna mokyklinį išsilavinimą. Todėl šiandien kreipiuos į visus čia esančius su prašymu dėti pastangas, kad mes šią gimnaziją galėtume išlaikyti ateity ir įgalinti ją atšvesti 40-sias metines.

Vengrų mokiniukas, kartą mano paklaustas, kodėl jis kiekvieną rytą skuba į savo mokyklą, atsakė, jog kiekvieno jauno vengro pareiga ją lankyti. Tokia šamonė išlaiko vengrų mokyklą, ji išlaiko ir šią gimnaziją. Ateity ji turėtų būti dar stipresnė. Federalinė vyriausybė yra nusistačiusi šiais ir ateinančiais metais gimnaziją remti lėšomis, kad ji galėtų pasistatyti naują bendrabutį.

Prieš 20 metų Jūs pradėjote pedagoginį darbą visiškai naujoje dir-



voje. Reikia pasakyti ir įsakmiai pabrėžti, kad per tą laiką pa-  
siekėte žymių pedagoginių laimėjimų. Šita gimnazija ir pedagoginiu požiūriu yra didelis laimėjimas  
ir todėl turi pilną teisę toliau gyvuoti.

Federalinė vyriausybė, vidaus reikalų ministeris ir visi, kurie  
kaip nors su tuo reikalu yra susiję, linki Jums linksmos šventės,  
bet pirmoje eilėje gerų pedagoginių metų, kad Jūsų mokykla toliau  
augtų ir žydėtų tautų susitaikinimo prasme, tautų išsilaikymo ir  
europinės dvasios prasme", baigė savo kalbą Ministerialrat Dr.G.  
Wolfrum. Ją sekė triukšmingi plojimai.

Ministerialdirigent Adolf H A S E N Ö H R L pasveikino Baden-Würt-  
tembergo vyriausybės vardu toli nuo savo tėvynės susirinkusius lie-  
tuvius ir gimnazijos mokinius dvigubos šventės proga. Jis kalbėjo:

"Liūdesys ir pasididžiavimas pripildo šiandien Jūsų širdis. Liūde-  
sys dėl savo tautos nelaisvės, kad ji turi gyventi po sovietais, ir  
pasididžiavimas savo nepalaužiamu ryžtu išsilaikyti, kuri esate įro-  
dę". Toliau priminė Lietuvos praeitį carinės Rusijos priespaudoje,  
22 nepriklausomo gyvenimo metus ir pakartotinę okupaciją, kurią įga-  
lino Molotovo-Ribbentropo sutartis. Dėl tos sutarties ir dėl su ant-  
ruoju pasauliniu karu susijusia atsakomybe vokiečių tauta turėjo  
sunkiai atgailauti ir dar tebeatgailauja. Suminėjo ir mūsų tautos  
kančių pilną kelią po antrojo pasaulinio karo. Kalbėtojas tęsė:

"Kas skaitė neseniai trejus metus nuteisto kalėti sovietinio rašyto-  
jo Andrei Armelic knygą 'Nesavanoriška kelionė į Sibirą', tas suži-  
nojo, jog tolimiausiuose Uralo užkampiuose autorius sutiko daug žmo-  
nių iš Jūsų krašto. Taip pat ir 30.000 gyvybių aukų už tėvynės lais-  
vę bei nepriklausomybę negalėjo būti veltui sudėtos. Istorija nežino  
atsitikimo, kad civilizauta tauta amžiais būtų pajungta svetimai  
valdžiai ir priespauda. Kiekviena tauta pasiekė laisvę. Tas dėsnis  
galioja visoms tautoms, kurios šiandien kenčia nelaisvę, arba turi  
gyventi komunizmo įtakojamos. Europoje tol nebus taikos, kol visos  
tautos, o taip pat ir tautinės mažumos neįgys savarankiškumo arba  
mažiausia kultūrinės autonomijos. Europa yra daugelio tautų valsty-  
bė ir nė viena jų neištirps. Tai galioja toms tautoms, kurios yra  
Europos širdyje, ir toms, kurios gyvena Sovietų Sąjungoje.

Jūsų istorijos kelias pripildo mus pasitikėjimu. Užtikriname, kad  
ir ateityje susilauksite šio krašto gyventojų simpatijos ir paramos.  
Galite didžiuotis, ir mes didžiuojamės tuo, ką Jūs čia, gyvendami  
laisvi Vokietijoje, sukūrėte. Jūsų gimnazija šiandien švenčia 20-  
sias metines. Nepasigailėjote aukų, kad Jūsų kalba, Jūsų savitumas,  
Jūsų kultūrinės vertybės būtų ne tik puoselėjamos ir saugojamos nuo  
pražūties, bet kad būtų perduodamos ir jaunajai kartai. Tik nedaugė-  
lis tremtyje gyvenančių tautinių grupių parodė tokį ryžtą, kokį Jūs  
parodėte. Laisvajame pasaulyje esantys lietuviai pasistatė sau tiks-  
lu įgyvendinti tai, ko negali turėti Jūsų tauta savame krašte, bū-  
tent - auklėti jaunus žmones laisvei ir demokratijai, o ne vergijai  
ir nelaisvei.

11 metų Jūsų gimnazija, - tęsė Baden-Württembergo vyriausybės atsto-  
vas, - turėjo vargti skurdžiuose barakuose. Nepaisant to, mokykla  
buvo lankoma apie šimto mokinių. Ji paruošė gražų skaičių absolventų  
su viduriniaja ir pilna abitūra. 1965 laisvojo pasaulio lietuvių tal-  
ka ir Baden-Württembergo krašto bei Federal.vyriausybės parama buvo  
pastatyti nauji rūmai. Jau šešeri metai naują mokyklą lanko jauni Jū-  
sų tautiečiai, kurie nėra matę savo tėvų žemės. Čia jie rimtai moko-  
mi, čia puoselėjami lietuviški papročiai, supažindinama su lietuvių  
literatūra bei muzika. Gimnazija tapo lietuvių kultūrinių lobių puo-  
selėjimo centru. Jos tautinių šokių grupė virto pasauline įžymybe,



- 6 -

suteikusia daug džiaugsmo ne tik savo tautiečiams, bet ir kitiems, priešpažįstu - ir man pačiam. Už tai jaučiu pareigą padėkoti ne tik jaunuolėms-iams, bet ir mokytojams.

Visa eilė pageidavimų ir planų nėra įgyvendinta. Juos paremti buvo mūsų pareiga, bet tai padaryti neleido finansinė mūsų krašto padėtis.

Noriu nuoširdžiai pasveikinti Lietuvių gimnaziją, jos kūrėjus, rėmėjus ir mokytojus su kūrybiniais laimėjimais. Šio darbo tęsime glūdi didelis atsakomybės jausmas už lietuviškąją jaunimą ir jo dvasinį išsivystymą. Tegu niekados nepritrūksta Jums jėgų ir ištvermės, Mokinėms ir mokiniams dėkoju už savo tautos ir iki šiol asmeniškai nepergyventos tėviškės išpažinimą, kuri Jūs parodate lankydami šią mokyklą. Linkiu Jums daryti gerą pažangą mokykloje ir gyvenime.

53-jų Lietuvos nepriklausomybės ir 20-jų Jūsų gimnazijos metinių proga krašto vyriausybės vardu linkiu, kad Jūsų patriotinis ryžtas nuvestų į Jūsų tautos laisvę", kalbėjo lietuviams Ministerialdirigent Hasenöhrl ir susilaukė triukšmingų katučių.

Trečias kalbėtojas buvo Vokietijos lietuvių bendruomenės valdybos primininkas Jonas K. V A L I Ū N A S . Pirmiausia vokiškai paaiškino Vasario 16 gimnazijos vardo kilmę. Toliau kalbėdamas lietuviškai, jis pažymėjo, kad mūsų gimnazija domisi lietuviai visame pasaulyje, neišskiriant nė krašte gyvenančių. Tačiau dabartiniai jos valdovai nevadina jos tikroju vardu, kuris susijęs su nepriklausomybės atstatumu. Mat, Lietuvos laisvė vėl buvo užgniauzta carinės Rusijos politikos tęsėjų - sovietų.

Kad lietuviai savo krašte gyvena nelaisvėje, visam pasauliui paskutinių laikų parodė tragiškas Brazinskų, Simo Kudirkos ir Simokaičių bėgimas į laisvę. Laisvojo pasaulio lietuviai vieningai stoji už juos, ypač paveikiai pasireiškė VLIKas. Šiandien kiekvienas turėtų save paklausti, ar atidavė savo įnašą tai akcijai.

Vasario 16 gimnazijos dvidešimtmetis liudija užsienio lietuvių kultūrinį gyvastingumą. Ji yra Vokietijos lietuvių bendruomenės kūrinys, vertas pasididžiavimo. Bendruomenė yra pasiryžusi dėti visas pastangas, kad šis lietuviškasis šviesos židinys ir toliau liepsnotų.

Kalbėtojų eilę užbaigė gimnazijos direktorius V. Natkevičius, kurio kalbos pagrindinės mintys pateiktos 1 ir 2 psl.

#### M e n i n ė p r o g r a m a

Po 10 minučių pertraukos mokiniai atliko meninę programą. Mišrus choras, susidedas iš 17 moksleivių, padainavo Šienapiūtės dainą, Bijūnelis žalias ir Gale lauko toli. Tautinių šokių pynę pradėjo dvi poros pačių mažųjų Suktiniu. Po jo sekė trijų mergaičių porų gracingai pašokta Kepurinė. Vos tik šokėjoms pranykus užpakalinėse publikos eilėse, lyg iš žemės išdygo 4 poros mažųjų, pašokusios Rūta. Juos greitai pakeitė 6 poros vėl mažųjų su Kalveliu. Jei mažiesiems trūko įgudimo, tai jie žavėjo žiūrovus savo vikrumu ir laisvumu.

Šokėjai galėjo atsikvėpti, kol VI kl. mokinys Algis Avižienis iš Čikagos gražiai skambino Mozarto C-dur sonata.

Tautinių šokių programos branduolį sudarė trijų mergaičių porų didelė sparta pašokta Mikitienė, šešių porų - melancholiškoji Sadutė ir keturių mišrių porų - raiškieji Rugučiai, kur turėjo progos pasireikšti ir berniukai. Meninę programą pranešinėjo M. Šiušelis.

Direktorius V. Natkevičius padėkojo visiems šventinės programos išpildytojams, pirmoje eilėje kalbėtojams dr. G. Wolfrum, A. Hasenöhrl ir



J.K.Valiūnui už reikšmingas kalbas, meninės programos paruošėjams mokyt.E.Tamošaitienei bei mokyt.K.Motgabiui už šokius ir dainas, ir kit.

Minėjimas baigtas choro ir visų dalyvių sugiedotu Lietuvos himnu. Po programos žymieji svečiai, Kuratorijos nariai, mokytojai ir mokytojų atstovai buvo pakviesti užkandžių.

Šventę aprašė ir nuotraukas įsidėjo 6 vokiečių laikraščiai ir rodė televizija.

MOKYTOJAI ir AUKLETOJAI Vasario 16 gimnazijoje

**D i r e k t o r i u s** - Vincas Natkevičius, filosofijos mokslų magistras, direktoriauja nuo 1967.IX.1. Šioje gimnazijoje dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą 1954-1957, o po 9 metų pertraukos vėl atėjo to pačio darbo dirbti 1966 rudenį. V.Natkevičius gimęs 1918.XI.16 Ožkabaliuose, Vilkaviškio apskr. Baigęs Vilkaviškio gimnaziją, studijavo VD Universitete, Eichstätto aukštojoje teologijos mokykloje ir Tübingeno universitete.

**M o k y t o j a i i r a u k l e t o j a i :**

1. Antanaitis Saliamonas (77) dirba gimnazijoje nuo 1951.XI.11. Šiuo metu dėsto tik dvi fizikos pamokas ir veda fizikos kabinetą.
2. Bartusevičius Vincas (31) dirba gimnazijoje nuo 1967.IX.1. Dėsto visuomenės mokslą ir istoriją; Kuratorijos valdybos reikalų vedėjas.
3. Dėdinas Jonas, kunigas (48), dirba nuo 1959.IX.15. Dėsto lietuvių kalbą, biologiją ir lotynų kalbą.
4. Fassbach Wolfgang (23) nuo 1969.IX.1 dėsto matematiką ir fiziką.
5. Grinius Jonas, dr.(69), nuo 1964.IX.1 dėsto lietuvių literatūrą ir rusų kalbą.
6. Haag Otto (33) nuo 1963.IV.7 dėsto anglų kalbą.
7. Kiesel Herbert (29) nuo 1970.IX.1 dėsto matematiką ir fiziką.
8. Krivickas Alfonsas (51) nuo 1953 rudens dėsto piešimą, rankdarbius ir Lietuvos istoriją.
9. Motgabienė Herta (58) nuo 1951.XI.15 dėsto rankdarbius mergaitėms; mergaičių bendrabučio vedėjos pavaduotoja.
10. Motgabis Kazimieras (72) nuo 1951.XI.15 dėsto muziką ir geografiją.
11. Rygelytė Aldona (20) nuo 1970 rugsėjo 9 prižiūri vaikus laisvalaikiu ir pamokų ruošos metu.
12. Sahner Jan (29) nuo 1970 rugsėjo 9 dėsto lotynų kalbą.
13. Skėrys Fricas (51) nuo 1955.IV.15 dėsto evangelikų tikybą ir vokiečių kalbą.
14. Svilas Vytautas (45) nuo 1968.IX.1 dėsto matematiką.
15. Šulcas Hermanas, kunigas (31) nuo 1969.XI.15 berniukų bendrabučio vedėjas, dėsto kūno kultūrą, o nuo 1971.I.1 yra ir katalikų kapelionas bei tikybos mokytojas.
16. Tamošaitienė Eliza (47) nuo 1961.II.1 mergaičių bendrabučio vedėja, kūno kultūros ir tautinių šokių mokytoja.
17. Veršelis Antanas (55) nuo 1965.IX.7 dėsto matematiką; berniukų bendrabučio vedėjo pavaduotojas, einaš ūkio vedėjo pareigas.
18. Völkl Karl Alfred, dr. (30), nuo 1967.IV.21 dėsto chemiją.



19. Weigel Aloys (39) nuo 1959.X.1 dėsto istorija ir vokiečių kalba.  
20. Wettach Jürgen (27) nuo 1967 balandžio dėsto lotynų kalba.

### BUVUSIEJI DIREKTORIAI, MOKYTOJAI IR AUKLĖTOJAI

#### D i r e k t o r i a i

1. Dr. Antanas Palaitis iki 1951 rudens.
2. Antanas Giedraitis nuo 1952 sausio 19 iki 1954 liepos 1.
3. Dr. Vladas Literiskis nuo 1954 rugpiūčio 1 iki 1957 kovo 15.
4. Dr. Antanas Rukša nuo 1957 kovo 15 iki liepos 15.
5. Tautvydas M. Gailius nuo 1957 liepos 15 iki 1958 rugpiūčio 31.
6. Dr. Jonas Grinius nuo 1958 rugsėjo 1 iki 1960 rugpiūčio 31.
7. Kun. dr. Ladas Gronis nuo 1960 spalio 10 iki 1962 spalio 15.
8. Kun. Bronius Liubinas nuo 1962 spalio 15 iki 1966 rugsėjo 4.
9. Kun. dr. Petras Bačinskas nuo 1966 rugsėjo 4 iki 1967 rugpiūčio 31.

#### M o k y t o j a i i r a u k l ė t o j a i

1. Baumeister Hans-Josef, 2. Bauras Gerhardas, dr., 3. Cumming Georg,
4. Čeginskas Kajetonas-Julius, dr., 5. Česnaitė Kristina, 6. Damijonaitis Antanas, dr., 7. Damijonaitis Vingaudas, kun., 8. Deveikė Jonė, dr., 9. Dinkel Alfons-Roland, 10. Gailienė Jutta, 11. Gailius Tautvydas, 12. Gasnerienė Aldona, 13. Gavelienė Albina, 14. Gešventas Olegas, 15. Gierschke Bernhard, 16. Girčius Petras, kun., 17. Grinienė Alina, 18. Gronis Ladas, dr. kun., 19. Gulbinas Konstantinas, dr. kun., 20. Jurkaitis Jonas, 21. Kairiūkštienė Ona, 22. Kalleckis Viktoras, kun., 23. Kergel Christian, 24. Kyselbachas Oskaras, 25. Kleinjung, 26. Knopfmileraitė Tatjana, 27. Kowa Gerhard, 28. Krievickienė Irena, 29. Laukaitienė Sofija, 30. Lėnertas Vilius, dr., 31. Lenz Hilde, 32. Liubinas Bronius, kun., 33. Manecke Ursula, 34. Mayer, 35. Medušauskas Jonas, 36. Merker Werner, 37. Mersinger, 38. Mykolaitienė Veronika, 39. Navickas Juozas, dr. kun., 40. Palavinskas Algirdas, 41. Paškevičius Antanas, dr. kun., 42. Petkevičius Aleksandras, 43. Petkūnas Bernardas, 44. Petraitis Jonas, dr. kun., 45. Poimanskis Viktoras, kun., 46. Povilavičienė Vanda, 47. Povilavičius Steponas, 48. Riaubūnas Jonas, kun., 49. Riedmüller Luise-Maria, 50. Rukša Antanas, dr., 51. Sakalauskas Juozas, dr., 52. Schmidt Alexander-Peter, 53. Schubert-O'Connor Christoph-Johannes, 54. Seika Eduardas, dr., 55. Singer Heinrich, 56. Skeiveliene Leokadija, 57. Snarskis Vladas, 58. Spiess Herbert, 59. Šeštokaitė Roma, 60. Šileika Stasys, kun., 61. Šimukėnas Petras, kun., 62. Šležienė Algė, 63. Towns Philipp, 64. von Thies Marietta, 65. Valančius Grigalius, dr., 66. Vehrenkamp Otto, 67. Venclauskas Adolfas, 68. Viluckis Antanas, 69. Weiland Werner, 70. Wind Ursula, 71. Wingerath Eberhard, 72. Ziegler Albert, 73. Žliobienė Laimutė.

#### Ū k i o v e d ė j a i

1. Aleksandras Gešventas, 1953-1956; 2. Antanas Mečionis, 1956.VII.1 - IX.1; 3. Rauchas Jonas, 1956.X.1 - 1957.II.16; 4. Aleksandras Šukys, 1957.II.16 - 1959.XI.1; 5. Juozas Bataitis, 1959.XI.1 - 1960. IX.30; 6. Jonas Stankaitis, 1960.X.1 - 1963.VII.1; 7. Jonas Jurkonis, 1963.VII.1 - 1964.IX.30; 8. Juozas Subačius, 1965.III.1 - 1969. VII.31; 9. Antanas Žolynas, 1969.IX.1 - XII.31 ir 10. Antanas Veršelis, nuo 1970.I.1.

#### R a š t v e d ž i a i

1. Alfonsas Makarskas, 2. Birutė Prapuolenienė, 3. Veronika Mykolaitienė, 4. dr. Grigalius Valančius, 5. Vanda Povilavičienė ir 6. Ona Bartusevičienė.

#### A B I T U R I E N T A I

- 1950/1951 - 1. Banytė Vanda, g. 1930.II.24; 2. Černius Algirdas, g. 1930.X.26;



3. Druskis Vytautas, g.1930.V.24; 4. Gailevičius Juozas, g.1930.VII.28; 5. Gintautas Algimantas, g.1931.IX.9; 6. Marchertas Gediminas; 7. Trautrimaitė Martha, g.1930.IV.24.

1952 - 8. Aukštikalnis Vytautas; 9. Juodviršis Bonaventūras; 10. Kemka Vytautas.

1954 - 11. Kazirskis Povilas, g.1933.XI.16; 12. Dikšaitis Kasparas, g.1932.I.3; 13. Venclovas Liudas, g.1934.XI.25.

1955 - 14. Brinkis Adolfas, g.1933.X.26; 15. Kiaupa Valteris, g.1932.IX.25; 16. Raišys Vidmantas, g.1934.XI.3; 17. Zandovaitė Lydi-ja, g.1935.IV.30.

1956 - 18. Birieta Vytautas, g.1935.II.14; 19. Damijonaitis Vingau-das, g.1935.IX.13; 20. Dubauskaitė Genė, g.1936.I.15; 21. Hermanas Manfredas, g.1933.VIII.8; 22. Jasaitė Laima, g.1935.VII.22; 23. Jo-nutis Algirdas, g.1934.VIII.14; 24. Sakalauskaitė Teresė, g.1935.IV.6; 25. Timpa Valteris, g.1934.I.8.

1957 - 26. Godušaitė Ingė, g.1933.VIII.25; 27. Jasevičiūtė Greta, g.1938.VI.10; 28. Mariūnaitė Rima, g.1936.IV.9; 29. Lėnertas Vi-lius, g.1937.IV.9; 30. Šliažas Rimvydas, g.1936.IX.13.

1958 - 31. Brinkis Andrius, g.1931.III.1; 32. Kumfertaitė Regina, g.1937.IX.15; 33. Liudžiuvaitytė Adelė, g.1939.I.27; 34. Zybertas Valteris, g.1936.II.16.

1959 - 35. Bartusevičius Vincas, g.1939.VI.4; 36. Brinkis Rudolfas, g.1937.VIII.31; 37. Jasaitis Algirdas, g.1939.II.25; 38. Kelerytė Tamara, g.1939.IV.25; 39. Klimaitis Jaunutis, g.1937.XII.24; 40. Lingė Arvydas, g.1936.V.3.

1960 - 41. Girdvainytė Gražina, g.1939.IV.16; 42. Naujokas Juozas, g.1940.IV.24.

1961 - 43. Bauras Gerhardas, g.1940.I.14; 44. Dičpetris Henrikas, g.1940.IV.2; 45. Kokštas Jonas, 191940.II.21; 46. Počiulis Sigfrie-das, g.1940.I.18; 47. Sakalauskaitė Regina, g.1941.X.10.

1962 - 48. Čepulevičius Bronius, g.1942.V.1; 49. Raudys Bernardas, g.1942.II.8; 50. Šverinaitė Edita, g.1941.XI.18.

1964 - 51. Alisaitė Anelizė, g.1943.IX.2; 52. Forsterytė Birutė; 53. Lorenčas Helmutas, g.1941.V.6; 54. Povilavičiūtė Zibutė, g.1943.IV.18; 55. Vaitiekūnas Petras, g.1942.III.20.

1965 - 56. Girdvainytė Birutė, g.1943.I.2.

1966 - 57. Hermanas Artūras, g.1944.II.21; 58. Maščinskas Evaldas, g.1946.III.29; 59. Morozovaitė Elsa, g.1946.I.3; 60. Kiminus Verne-ris, g.1944.V.18.

1967 - 61. Landas Mečys, g.1948.V.28; 62. Starukas Alfredas, g.1948.X.25; 63. Šmitas Andrius, g.1947.VII.8.

1969 - 64. Buračas Petras, g.1949.VI.17; 65. Juodzevičius Petras, g.1949.IX.1; 66. Nevulis Petras, g.1951.IV.3.

1970 - 67. Landas Rudolfas, g.1951.VII.25; 68. Radionovas Gintaras, g.1950.VI.4; 69. Veršelis Antanas, g.1950.VII.16.

1971 abiturus egzaminus laikys 70. Palavinskas Ričardas, g.1951.II.3 ir 71. Sonsas Jonas, g.1951.I.24.

#### L E Š O S

Nuo Vasario 16 gimnazijos įkūrimo 1951 iki dabar gimnazijos ir bend-rabučio išlaikymo pagrindą sudaro viso pasaulio lietuvių aukos. Tie-sa, nuo 1960 Federal.Vokiečių ir Baden-Württembergo krašto vyriausy-bės efektingai mokyklą remia. Tačiau ir dabar lietuvių aukos yra



▼ 10 ▼

gimnazijos gyvavimo laidas. Vokiečių vyriausybė, duodama paramą, stato sąlygą, kad bent trečdalis išlaidų būtų padengta iš savų šaltinių.

Nuo 1951 iki 1970 gruodžio 31 Vasario 16 gimnazijos ir bendrabučio išlaikymui

G A U T A :

Iš rėmėjų būrelių per BALFą .....	DM 1.665.816,67
Iš rėmėjų būrelių ir pavienių asmenų tiesiogiai .....	" 887.235,05
BALFo parama maistu .....	" 253.811,86
Vokietijos federalinė vyriausybė .....	" 1.643.306,--
Baden-Württembergo krašto vyriausybė .....	" 648.141,49
Atskirų kraštų socialinė parama mokiniams .....	" 91.790,72
Iš įvairių socialinių organizacijų .....	" 43.847,40
Mokinių tėvų įnašai .....	" 315.806,68
Kitos pajamos .....	" <u>574.501,42</u>

Viso DM 6.124.257,29

I Š L E I S T A :

Mokytojų ir tarnautojų atlyginimams .....	DM 3.197.814,71
Mokinių maitinimui .....	" 1.265.508,28
Už kūrą ir elektrą .....	" 260.373,52
Švaros palaikymui (skalbimas ir bendr.valymas) .....	" 123.831,33
Už vandenį .....	" 24.394,30
Draudimams ir mokesčiams .....	" 52.285,66
Mokslo priemonėms įsigyti .....	" 68.838,75
Raštinės, pašto ir telefono išlaidos .....	" 98.976,29
Naujam inventoriui įsigyti .....	" 107.922,66
Pastatų ir inventoriaus remontams .....	" 230.845,11
Kitos išlaidos .....	" <u>693.466,68</u>

Viso DM 6.124.257,29

## R O M U V O S S O D Y B O S Į S I G I J I M A S

1953 Vokietijos lietuvių bendruomenės valdyba nupirko gimnazijai sklypą su parku (47.726 m<sup>2</sup>) ir sena pilim (Schloss Rennhof) Hüttenfelde.

Sklypas ir pilis pagal sutartį kainavo .....	DM 150.000,--
Pilies pritaikymas bendrabučiu " .....	" 132.142,93
Barakų pirkimas ir pastatymas " .....	" <u>35.196,07</u>

Viso DM 317.339,--

Visos sodybos pirkimo išlaidos sumokėtos iš aukų, kurias sudėjo šveicarai ir Šveicarijos, Amerikos, Kanados, Vokietijos, Australijos, Venezuelos, Kolumbijos, Anglijos, N.Zelandijos, Prancūzijos, Belgijos, Urugvajaus, Austrijos, Švedijos bei Brazilijos lietuviai. Jų aukos atžymėtos garbės lentoje, kabančioje didž.pilies salėje.

## N A U J Ų K L A S I Ų R Ū M Ų S T A T Y B A

Naujų klasių rūmų statybai ir įrengimui gautos lėšos iš šių šaltinių:

Gauta aukų per statybos finansavimo vaju .....	DM 272.871,12
Vokietijos federalinės vyriausybės parama .....	" 250.000,--
Baden-Württembergo " " .....	" 250.000,--
Paimta paskola iš kredito įstaigos .....	" 45.000,--
Perimti šildymo įrengimai iš senų barakų .....	" <u>22.225,66</u>

Viso DM 840.096,78



**TĖVUI ALFONSUI BERNATONIUI IŠ AMERIKOS SUGRIŽUS**  
(Pasikalbėjimas)

**REDAKTORIUS** - Tėve Bernatoni, Tamsta ilgą laiką buvote išvykęs iš Vokietijos. Kur važinėjote ir kokiais reikalais?

**TĖV. BERNATONIS** - Vasario 16 gimnazijos kuratorijos esu pakviestas vadovauti naujo moksleivių bendrabučio statybos vajui. Sutikęs šio darbo imtis, kreipiausi į Australijos, Anglijos ir Kanados lietuvių kunigus, prašydamas, kad jie imtųsi iniciatyvos drauge su PL Bendruomenės kraštų valdybomis ir kitomis organizacijomis sudaryti Vasario 16 gimnazijos naujo bendrabučio statybai remti komitetus. Paprašiau Amerikos ir Kanados lietuvių radijo valandėlių vadovybes, kad jos paskelbtų Kuratorijos atsišaukimą dėl bendrabučio statybos ir šiuo reikalu sudomintų klausytojus. Į JAV-bes apsisprendžiau vyk-ti asmeniškai.

**REDAKTORIUS** - Kaip sekėsi kelionė ir kaip buvote Amerikoje sutiktas?

**TĖV. BERNATONIS** - Išvykau į JAV-bes 1970 rugsėjo 10. Penkių mėnesių kelionė po Ameriką ir Kanadą pasisekė labai gerai, neskaitant mažų nuotykių, kurių ilgesnėse kelionėse visados pasitaiko. Tautiečiai JAV-bėse ir Kanadoje mano misijai buvo prielankūs. Vasario 16 gimnazija ir jos rūpesčiai juos domina. Per visą kelionę sutikau tik 5 asmenis, neparodžiusius prielankumo bendrabučio statybai.

**REDAKTORIUS** - Kurias vietas aplankėte JAV-bėse ir Kanadoje?

**TĖV. BERNATONIS** - Rugsėjo 10 atvykau į New Yorko aerodromą, kur formalumų atlikimas užtruko 3 valandas. Tėvai pranciškonai, atvykę mažesnes pasitikti, pamane, kad neatskridau ir nuvažiavo namo. Kadangi buvo vėlokas vakaras, tai tik su policijos pagalba pavyko gauti tak-si važiuoti į Brooklyną.

Rytojaus dieną užmezgiau ryšius su BALFu ir "Laisvės žiburių" bei "Lietuvos atsiminimų" radijo valandėlėmis New Yorke. Rugsėjo 12 įkalbėjau į magnetofono juostelę kreipimasi į "Laisvės žiburių" klausytojus. Tą pačią dieną vakare kalbėjau "Lietuvos atsiminimų" radijo programoje.

Rugsėjo 13 dalyvavau "Lietuvos atsiminimų" valandėlės piknike, kur prof.dr. J. Stukas pristatė mane svečiams, leido viešai kalbėti ir rinkti aukas. Jis pats įteikė šimtinę, kuri buvo pirmoji Amerikoje. Be jo aukos piknike surinkti dar 177 doleriai.

Sekančiomis dienomis aplankiau prel. Balkūną ir keletą kitų asmenų. Visi mielai priėmė ir aukojo. Prel. Balkūnas bendrabučio statybai skyrė 300 dol., V. Vebeliūnas 200 dol., kiti po šimtinę ir mažiau.

Rugsėjo 16 dalyvavau BALFo Centro valdybos posėdy, kur paaiškinau savo misiją. Valdyba pažadėjo reikalą remti, bet prašė nevykti į tas vietas, kur vykdomas BALFo matinis vajas.

**REDAKTORIUS** - Kur vedė Jūsų kelias iš New Yorko?

**TĖV. BERNATONIS** - Rugsėjo 19 su BALFo reikalų vedėju kun. Geiščiūnu išvažiavau į Putnamą. Čia turėjau progos susitikti su seselėmis ir ten gyvenančiais kunigais. Prelatai Jūras ir Balčiūnas aukojo po 100 dol., kiti pažadėjo savo aukas atsiųsti vėliau.

Rugsėjo 22 išvykau į Kennebunkportą, kur vyko Amerikos lietuvių kunigų vienybės seimas. Jame padariau pranešimą bendrabučio statybos reikalu ir gavau pritarimą. Seime dalyvavo ir mūsų vysk. A. Deksnys. Rugsėjo 23 Bostone ligoninėje aplankiau didelį mūsų gimnazijos rė-mėją kun. Vembrę. Rugsėjo 24 išskridau į Clevelandą.

**REDAKTORIUS** - Bostone gyvena daug lietuvių. Kodėl ilgesnį laiką ne-pašilikote jame?



TĖV. BERNATONIS - Buvau gavęs kvietimą dalyvauti S.K.Karpiaus 75 metų amžiaus minėjime Clevelande. Ten ir skubėjau. Clevelande aplančiau "Dirvos" laikraščio ir "Tėvynės garsų" radijo valandėlės redakcijas bei lietuviškųjų parapijų klebonus. Rugsėjo 26 dalyvavau S.K.Karpiaus pagerbime, kur turėjau progos sutikti gausų visuomenės veikėjų būrį. Rugsėjo 27 klebono Angelaičio parapijoje atlaičiau pamaldas ir pasakiau gimnazijos reikalų pamokslą. Po pamaldų dariau pranešimą parapijos salėje.

Clevelande mane priglaudė šv.Jurgio parapijos klebonas kun.Ivanauskas. Iš čia važinėjau lankydamas tautiečius ir prašydamas aukų. Mane savo mašina daugiausia vežiojo Danutė Mariūnaitė-Melinauskienė. Stambiausią sumą bendrabučiui statyti čia paaukojo dr.A.Šonta iš Akrono - 500 dol., dr.Juozas ir Birutė Skrinskai - 200 dol. Po 100 dol. aukojo dr.Edm.Lenkauskas, dr.Vladas ir Regina Ramanauskai, E.Stepas, kun.A.Goldikovskis, klebonas B.Ivanauskas ir kun.Kęst.Žemaitis. Keletas asmenų aukojo po 50 dol., kiti mažiau.

Spalio 11 šv.Jurgio parapijoje per visas lietuviškas pamaldas aukojau šv.mišias, sakiau pamokslus ir išdalinau vokelius aukoms įteikti. Po pamaldų įvyko susirinkimas, kuriame padariau pranešimą. To pačio sekmadienio vakare lietuvių namuose buvo sušauktas kviestų asmenų susirinkimas ir sudarytas bendrabučio statybai remti komitetas.

(B.d.)

N A U J O B E N D R A B U Č I O S T A T Y B A I A U K O J O :

V.Kozukauskas iš Čikagos, buv.Vasario 16 gimnazijos direktoriaus dr.V.Literskio atminimui .....	35,--dol.
Vyt.Gružas iš Cliftono ir Čikagos Britanijos lietuvių klubas per K.Rožanską po .....	25,-- "
Vysk.A.L.Deksnyš iš Bad Wörishofeno, kun.dr.P.Celiešius iš Bad Wörishofeno ir Veronika Sutkus iš Bad Kreuznacho po .....	1.000,--DM
Dr.Albertas ir Elena Geručiai iš Berno (Šveicarija) ...	600,-- "
Tėv.dr.K.Gulbinas iš Wernes, B.Pavilionis iš Hamburgo, Heinrich Schulz iš Hannoverio, kun.V.Šarka iš Hamburgo, V.Žaliukas iš Wehrtes, M.Berentienė iš Pinnebergo ir kun.A.Gelžinius po .....	100,-- "
K.Dirgėlas iš Ludwigshafeno, dr.St.Šereika iš Queidersbacho, Fr.Šlenteris iš Bremeno, Pr.Martišienė iš Bergkamen, I.Retikytė iš Münsterio, Juozas Paplauskas, S.Mačionis iš Stuttgarto po .....	50,-- "
A.Černiauskienė iš Memmingeno ir kun.P.Girčius iš Osnabrūcko po .....	20,-- "
K.Bėraitis iš Münsterio .....	10,-- "
F.Beniušis iš Dortmundo - 5,--DM, L.Baltušis iš Roxelio	4,--
Br.Rajunčius .....	2,--
V.Kurgonas iš Münsterio .....	375,--

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja

Vasario 16 gimnazijos kuratorija

Bendrabučio statybos sąskaita: Konto Nr. 01/76719

Deutsche Bank, Weinheim/Bergstr. (Sonderkonto Internatsbau)

DEŠIMTMETIS VASARIO 16 GIMNAZIJOS TARNYBOJE

Š.m. vasario 1 suėjo 10 metų, kai Eliza Tamošaitienė dirba Vasario 16 gimnazijoje. Į tarnybą ji buvo pakviesta direktoriaus kun.dr.L.Gronio. Jos pareigos yra vesti mergaičių bendrabutį, dėstyti mergaitėms kūno kultūrą ir vadovauti tautinių šokių grupei. Visose tose srityse per dešimtmetį yra atsiekta pasigėrėtinų rezultatų.



Mergaičių bendrabutis pasižymi išskirtine tvarka ir švara tiek iš-orėje, tiek ir mergaičių asmeniškoje laikysenoje. Tautinių šokių grupė 70 kartų su viršum buvo išvykusi pasirodyti į įvairias Vokietijos, Italijos ir Belgijos vietas, visur susilaukdama gražaus įvertinimo, o varžybose laimėdama pirmąsias vietas. Pačioje gimnazijoje Tamošaitienė neapsiriboja vien tautiniais šokiais, o yra įscenizavusi scenos vaizdėlių, paruošusi savo pačios sukurtų bale-tinių šokių. E.Tamošaitienė per tą 10 metų ir pati asmeniškai yra reiškusis kaip aktorė, išraiškingai deklamuodama įvairiose Vokietijos lietuvių kolonijose, Romoje ir Belgijos Liege "Čičinską", "Eglę žalčių karalienę", "Jūratę ir Kastytį". Sukaktininkė yra gimusi Šilutės apskrityje, mokėsi Šilutės gimnazijoje, Tauragės mokytojų seminarijoje ir Klaipėdos muzikos mokykloje.

#### MIRĖ BUVĖS VASARIO 16 GIMNAZIJOS DIREKTORIUS

Š.M. sausio 5 Čikagoje mirė dr.Vladas Literškis, nuo 1954.VIII.1 iki 1957.III.15 buvęs Vasario 16 gimnazijos direktorius. Palaidotas sausio 8.

Buvo gimęs 1909.IV.10 Pūstapėdžių kaime, Vilkaviškio valsč. Baigęs Vilkaviškio gimnaziją, studijavo VD Universitete, gamtos-matematiškos fakultete ir 1938 išgijo diplomą. Gamtos mokslų daktaro laipsnį gavo 1948 Vokietijoje, Mūnsterio universitete. Nuvykęs 1957 į JAV-bes, dirbo Illinois universiteto mikrobiologijos skyriuje. Visą laiką aktyviai bendradarbiavo spaudoje.

#### M Y K O L O   K R U P A V I Č I A U S   M I N Ė J I M A S

Vokietijos LB Valdyba, talkininkaujama Vasario.16 gimnazijos ateitininkų kuopos, sausio 30 Romūvoje suruošė 1970 gruodžio 4 Čikagoje mirusio prel.M.Krupavičiaus minėjimą. Velionis buvo vienas abiejų organizacijų kūrėjų: ateitininkų prieš 60, o Bendruomenės prieš 20 metų.

Minėjimas pradėtas šv.mišiomis, kurias Hüttenfeldo kaimo bažnytelėje aukojo Vokietijos liet.katal.sielovados direktorius prel.dr.J. Aviža. Tikrai gražiame pamoksle jis pastebėjo, kad pradami minėjimą pamaldomis,vykdome paskutinę velionio valią. Testamente jis nieko daugiau neprašė, kaip maldų sau ir aukų Lietuvos laisvinimui ir lietuvių išlaikymui. Iš tikro, visas velionio gyvenimas buvo nepertraukiama tarnyba Dievui, savam kraštui ir jo žmonėms.

Po pamaldų minėjimas buvo tęsiamas Romuvos salėje. Mišrus mokinių choras, vadovaujamas mokyt.K.Motgabio, pagiedojo "O Dieve šventas ir teisingas". Moksleivis Algis Avižienis paskaitė Putino "Tėvų ša-lį". Vokietijos LB Valdybos pirmininkas J.K.Valiūnas pabrėžė, jog susirinkome paminėti vieno žymiausių tautos sūnų. Lietuvių bendruomenė pagerbia velionį, kaip savo tėvą. Stud.A.Rigelytė padeklamavo Nagio "Dedikaciją".

Paskaitą apie prel.M.Krupavičių skaitė dr.Petras Karvelis. Kalbėtojas tragišku dalyku laiko faktą, kad didžiojo patrioto palaikus pri-glaudė svetima žemė. Velionis buvo vienas gabiųjų mūsų valstybės vairininkų sunkiaisiais jos laikais - kūrimosi tarpsnyje. Būdamas karštos prigimties, Krupavičius dalyvavo politinių įvykių sukury. Kalbėtojas teigė turįs duomenų, kad jis buvo išimaisęs į 1905 metų sukilimą. Kapelionaudamas lietuvių gimnazijoje Voroneže, kur ideolo-ginis gyvenimas virte virė, velionis tapo tikroju jaunimo ir lietuvių masių vadu. Negalėdami to pakęsti raudonieji, griebėsi prieš jį teroro. Krupavičius slapta grįžo į Lietuvą.

Steigiamasis seimas yra vienas reikšmingiausių įvykių mūsų tautos gyvenime. Krupavičius priklauso pagrindinių to Seimo kūrėjų grupei. Seime jis pasiekė savo politinės veiklos viršūnę. Buvo išrinktas žemės ūkio ministru ir įvykdė žemės reformą. Po karo, gyvendamas Vokietijoje, per 10 metų vadovavo VLIKui.



## D O R T M U N D I Š K I A I Š V E N Č T A J U B I L I E J Ų

Vokietijos lietuvių bendruomenės atstovybė Nordrhein-Westfalijoje š.m. kovo 6 ruošia centrini Vasario 16 - osios ir Dortmundo apylinkės 50-jų metinių minėjimą. Pradžia 17 val. Programa: pagrindinė paskaita, tautiniai šokiai, kvintetas BALTIJA. Po programos vyks šokiai jaukioje salėje ir malonus pobūvis. Kviečiami dalyvauti visi tautiečiai su savo artimaisiais ir pažįstamais. Minėjimas įvyks Dortmund-Körne, Körner Hellweg 76, Haus "Risse". Atvykstantieji traukiniu nuo Kampstr. važiuoja tramvajum Nr.2 arba 9 iki Am Zehnthof.

## L E N A V A L A I T I S (Anelė Valaitytė)

po sausio 23 pasirodymo televizijoje Hit-parade į savo sąskaitą įsirašė dar porą laimėjimų. Vasario 7 d.16,15 val. "Das deutsche Schlagerloto" įrikiavo dainininkę į 5-tą vietą (iš 12). Vasario 9 "Bild-Zeitung" dienraštis įsidėjo didelį jos paveikslą su aprašymu. Vasario 14 Lena pasiekė "Das deutsche Schlagerloto" viršūnę - ji buvo pristatyta pirmoje vietoje. Gal dar didesnis laimėjimas sekė vasario 20, kai Lena ZDF televizijos iš Berlyno transliuotame Hitparade buvo įrikiuota į 4-tą vietą.

## M i r u s i e j i

K o s t a s VILKAITIS, VLB Hannoverio apylinkės sekretorius, mirė 1971 sausio 21. Palaidotas vasario 27 Hannover-Badenstedter kapinėse. Buvo gimęs 1914 vasario 16 Clevelande (JAV). Lietuvoje dirbo Jaunimo teatre Kaune, Vokietijoje - spaustuviniu. Mėgo žaisti šachmatais, buvo Hannoverio šachmatų klubo narys, pasiekęs gražių laimėjimų. Žmona ir vaikai gyvena Lietuvoje.

J u s t a s NEVERDAUSKAS mirė š.m.sausio 17. Sausio 26 palaidotas Heidelbergo kapinėse (sudegintas krematoriume). Buvo gimęs 1919 liepos 17 Grinkiškyje. Vokietijoje nuo 1947 tarnavo įvairiuose amerikiečių armijos lietuvių darbo kuopose Giessene, Darmstadte ir Schwetzingene. Paskutinius 10 metų gulėjo Rohrbacho sanatorijoje, kur buvo lankomas buvusių bendradarbių iš Schwetzingeno. Velionis prieš mirtį išreiškė jiems paskutinius pageidavimus. Sanatorijoje 9 metus prižiūrėjo ir rūpinosi sesuo Prosperia.

H e r m a n a s MEIJERIS, VLB Muncheno apylinkės narys, staiga mirė 1971 vasario 5 Munchene-Ludwigsfelde. Palaidotas vasario 9 Westfriedhof kapinėse. Buvo gimęs 1902 sausio 11 Pašvitiny. Lietuvoje buvo ugniagesys. Po karo sveikata visą laiką šlubavo. Paliko našlę Olgą.

J u o z a s PETKEVIČIUS, VLB Muncheno apylinkės narys, mirė vasario 9 Munchene. Palaidotas vasario 12 Nordfriedhof kapinėse. Buvo gimęs 1883 birželio 12 Panovių kaime, Slavikų valsč., Šakių apskr.

V a c l a v a s JĀNŪŠKA mirė vasario 15 Memmingene. Palaidotas vasario 17. Buvo gimęs 1918 balandžio 13.

## I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Albertas Mostvilas iš Kirchheimbolando .....	20,--DM
Juozas Kriščiūnas iš Mainzo .....	12,--"
Juozas Černius ir Juozas Lasys iš Mainzo, Fr.Šlenteris iš Bremeno, Pov.Bajoriunas iš Heidesheimo, Rič.Tendzegolskis iš Mannheimo, dr.P.Reklaitis iš Marburgo, V.ir V.Sutkai iš Bad Kreuznacho ir A.Makutėnas iš Andernacho po .....	10,--"
Mrs.R.Mickevičius iš Clevelando (JAV) .....	1,--dol

Ačiū.

Išėjo jaunimo nuotraukomis gausiai iliustruotas JAUNIMO ŽODIS Nr.9. Gaunamas: 53 Bonn-Bad Godesberg 1, Annaberger Str.400 už auką.